

שחרית:

³⁸ שיעור נטילת-ידיים שחרית בתשעה באב – רק עד קשרי האצבעות.

³⁹ אם יש לכלוך על-גבי העיניים והרגילות היא לשטוף לכלוך זה במים – מותר.

⁴¹ עד למחרתו⁴⁰ אין מברכים "שעשה לי כל צרכי".

44. אין אוחזים את הציציות ב'ברוך שאמר' ובקריאת שמע⁴³ אין מניחים טלית ותפילין⁴² בשחרית

כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע היה לובש הטלית בבוקר ופושטו, ואחר-כך מניח התפילין ומתפלל בהן – כל זה⁴⁵. בחדרו, שלא ירגישו בדבר. ובעת שהתפללו – אמר תהילים וכיוצא בזה

אומר 'עננו' בין 'גואל ישראל' ל'רפאנו'. שכח לאומרה ונזכר קודם שאמר "ה" מחתימת רפאנו –⁴⁶הש"ץ חוזר ואומר 'עננו' ו'רפאנו', ואם כבר אמר "ה" – אומר 'עננו' בברכת 'שמע קולנו' וחותם: "ברוך אתה ה', העונה בעת צרה ושומע תפילה". שכח גם שם – אומרה כברכה בפני עצמה אחר 'שים שלום'⁴⁷.

. אין אומרים תחנון. הש"ץ⁴⁸ בשחרית אין נשיאת כפיים, ואין הש"ץ אומר: "אלוקינו ואלוקי אבותינו, ברכנו..."
אומר חצי קדיש. קוראים לשלושה אנשים

49

בפרשת ואתחנן "כי תוליד בנים", והשלישי הוא המפטיר. חצי קדיש

50

. הפטרה בירמיהו (ח, ג – ט, כג) "אסוף אסיפם".

51

.

כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב היה עולה למפטיר. ולפעמים בשחרית וגם במנחה.

. אשרי. ובא לציון גואל, ומדלגים פסוק "ואני זאת בריתי". קדיש שלם בלא תתקבל.⁵² הקינות כל אמירת⁵³. עלינו. קדיש יתום. בסיום תפילת שחרית אין אומרים 'שיר של יום' ו'אין כאלוקינו'

לאחר מכן קורא כל אחד ואחד לעצמו 'איכה'

54

.

. האב והאם, המוהל והסנדק מותרים ללבוש בגדי שבת (אך לא⁵⁵ אם יש ברית-מילה, מלים אחר הקינות⁵⁶. נעליים) עד אחר המילה. מברכים על הכוס ונותנים לתינוקות

אין 'שאלת שלום' בתשעה באב. וכן אין לומר 'בוקר טוב' וכדומה, או לשלוח שי לחברו. מי שאינו יודע מכך⁵⁷. ונותן שלום, משיבים לו בשפה רפה ובכובד ראש, וטוב להודיעו שתשעה באב היום

שיעורי תורה:

, ובכל זאת עדיף לומר את השיעור היומי לפני מנחה⁵⁸: לכאורה – אין בזה הגבלה **אמירת תניא היום** (השלמה – מצאת הכוכבים, כרגיל).

ואילך (השלמה – מצאת הכוכבים, כרגיל).⁵⁹: רק לפני **מנחה אמירת תהילים וחומש דחת"ת היום**

⁶⁰: ג"פ ליום וספר המצוות – כדין 'בית הבחירה'. פ"א ליום - השנה אין מניעה **לימוד הרמב"ם היום**

(השלמה – מצאת הכוכבים).⁶¹: אחרי חצות היום **לימוד ענייני בית-הבחירה היום**

⁶³ (12:47 בתל-אביב), אסור לעשות מלאכה שיש בה שיהוי קצת. ואין מכינים צורכי סעודה⁶² עד חצות היום ואין יושבים על הספסל

⁶⁴

[גם אחרי חצות, עד סיום הקינות

⁶⁵

].

⁶⁶. כתב הרבי נשיא דורנו: "לא ראיתי את כ"ק מו"ח אדמו"ר הולך לבית-החיים בתשעה באב".

מנחה:

⁶⁷. תפילת מנחה – בשעה מאוחרת יחסית.

⁶⁸. 'אגרא דתעניתא' (=דמי הסעודות שנחסכו בגלל התענית) – נותנים לצדקה לפני תפילת מנחה.

מתעטפים בטלית ומניחים תפילין בברכה. קריאת-שמע (כדי לומר קריאת-שמע בתפילין, אומרים את כל ⁷³). וענייני בית הבחירה⁷², וכל השיעורים (כולל: חת"ת⁷¹. אין כאלוקינו⁷⁰). שיר-של-יום⁶⁹ שלוש הפרשיות השייכים לשחרית

⁷⁴

ואחר-כך

סדר תפילת מנחה.

²¹: מנחה

וידבר. קטורת. אשרי. חצי קדיש. קוראים 'ויחל' לשלושה אנשים, והשלישי מפטיר ב"דרשו ה' בהימצאו". ⁷⁵יהללו. חצי קדיש. שמונה-עשרה. אומרים 'נחם' בבונה ירושלים, ו'עננו' (בתפילת לחש) ב'שומע תפילה' שכח 'נחם' – אומרה בברכת 'שמע קולנו' אחר 'עננו', או ב'רצה' קודם 'ותחזינה', או ב'מודים' קודם 'ועל כולם', ואם שכח – אינו חוזר

²¹

. שכח 'עננו' – יאמרנה (ללא חתימה) אחר 'אלוקי נצור' קודם 'יהיו לרצון'

⁴¹

.

בחזרת הש"ץ אומר 'עננו' בין גואל לרופא, 'נחם' בבונה ירושלים, "אלוקינו ואלוקי אבותינו, ברכנו..." (או) ²¹. קדיש תתקבל. עלינו. קדיש⁷⁶ נשיאת כפים – לנוהגים אותה בכל יום. ונוטלים ידיהם תחילה עד הפרק

ואומרים קריאת-שמע, קדש, והיה כי יביאך, ⁷⁹) מניחים תפילין דרבנו-תם⁷⁸, (קודם השקיעה⁷⁷ לאחר מנחה ושש זכירות ⁸⁰.

– בצאת-הכוכבים.⁸¹ סיום הצום